

Andrzej Zieliński

TĘŻEC W 1999 ROKU

Począwszy od 1994 roku liczby zachorowań na tężec wykazują tendencję zniżkową. Rok 1999 był kolejnym rokiem utrzymywania się tej tendencji. Zarejestrowano 21 zachorowań w ośmiu województwach (tab. I, ryc. 1). Największą liczbę przypadków zarejestrowano w województwach małopolskim (siedem) oraz podkarpackim i śląskim (po cztery).

Tabela I. Tężec w Polsce w 1999 roku. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wg województw

Table I. Tetanus in Poland in 1999. Number of cases and incidence per 100 000 population by voivodeship

Województwo	1999	
	liczba zachorowań	zapadalność
Polska	21	0,05
1. Dolnośląskie	1	0,03
2. Kujawsko-pomorskie		
3. Lubelskie		
4. Lubuskie	1	0,10
5. Łódzkie	2	-
6. Małopolskie	7	0,22
7. Mazowieckie	1	0,02
8. Opolskie	1	0,09
9. Podkarpackie	4	0,19
10. Podlaskie		
11. Pomorskie	-	-
12. Śląskie	4	0,08
13. Świętokrzyskie		
14. Warmińsko-mazurskie		
15. Wielkopolskie	2	0,06
16. Zachodniopomorskie		

Podobnie jak w latach poprzednich nie stwierdzono zachorowań u osób poniżej 40 lat. Wszystkie osoby, które zachorowały na tężec w grupie wieku 40-59 lat przeżyły, natomiast z pięciu osób w grupie wieku 60-69 lat, które zachorowały, zmarła jedna. W grupie wieku 70-79 lat z dziesięciu osób zmarły cztery (tab. II). Śmiertelność ogólna w 1998 r. wyniosła 4% i była niższa niż w roku 1998 kiedy osiągnęła 55%.

Niemal dwukrotnie częstsze były przypadki tężca u kobiet niż u mężczyzn i częstsze na wsi niż w mieście (tab. III). Utrzymująca się na przestrzeni wielu lat przewaga liczby zachorowań ludności wiejskiej potwierdza zwiększenie ryzyka zachorowania na tężec

Ryc. 1. Zachorowania na tężec w 1999 roku wg województw
 Fig. 1. Cases of tetanus in Poland in 1999, by voivodeship

Tab e l a II. Tężec w Polsce w 1999 roku. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców oraz zgony wg płci i wieku

Tab l e II. Tetanus in Poland in 1999. Number of cases, incidence per 100 000 population and deaths by age and sex

Grupy wieku	Mężczyźni				Kobiety				Ogółem			
	l.zach.	zapad.	zgony	%	l.zach.	zapad.	zgony	%	l.zach.	zapad.	zgony	%
0-19												
20-29												
30-39												
40-49			-	-	2	0,06			2	0,03		
50-59	1	0,05			1	0,05			2	0,05		
60-69	2	0,13			3	0,16	1	33,3	5	0,15	1	20,0
70-79	3	0,36			7	0,50	4	57,1	10	0,45	4	40,0
80 i >	1	0,45			1	0,19			2	0,27		
Ogółem	7	0,04	-	-	14	0,07	5	35,7	21	0,05	5	23,8

związane z pracą w gospodarstwie rolnym, bezpośrednio na roli lub przy obrządki inwentarza, dla osób nie poddanych szczepieniom i nie szczepionych po zranieniu. W ankietach nadesłanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne w ponad 90% przy-

Tab e l a III. Tężec w Polsce w 1999 roku. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wśród mężczyzn i kobiet w mieście i na wsi oraz zgony wg województw

Tab l e III. Tetanus in Poland in 1999. Number of cases, incidence per 100 000 population by sex in urban and rural population and deaths by voivodeship

Województwo	Mężczyźni		Kobiety		Miasto		Wieś		Zgony
	l.zach.	zapid.	l.zach.	zapid.	l.zach.	zapid.	l.zach.	zapid.	
Polska	7	0,04	14	0,07	7	0,03	14	0,09	5
Dolnośląskie	-	-	1	0,06	-	-	1	0,12	-
Kujawsko-pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lubelskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lubuskie	1	0,20	-	-	1	0,15	-	-	-
Łódzkie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Małopolskie	2	0,13	5	0,30	3	0,18	4	0,25	3
Mazowieckie	-	-	1	0,04	-	-	1	0,06	1
Opolskie	1	0,19	-	-	-	-	1	0,19	-
Podkarpackie	-	-	4	0,37	1	0,11	3	0,24	-
Podlaskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Śląskie	2	0,08	2	0,08	2	0,05	2	0,20	1
Świętokrzyskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Warmińsko-mazurskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wielkopolskie	1	0,06	1	0,06	-	-	2	0,14	-
Zachodniopomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-

padków nie podano informacji o szczepieniu. Jako wrota zakażenia w pięciu przypadkach podano ranę kłutą i również w pięciu owrzodzenia żylakowate. Po trzy zachorowania były spowodowane ranami ciętymi lub tłuczonymi. Liczby zarejestrowanych przypadków są zbyt małe, aby móc ustalić sezonowość. Oszacowane okresy wylegania choroby pozostawały w zakresie znanym z podręcznikowych opisów. Większość przypadków rozwinęło się w ciągu trzech tygodni od zranienia.

Podobnie jak w poprzednim roku nie odnotowano zakażeń szpitalnych. W Polsce od 1984 r. nie zanotowano ani jednego przypadku tężca noworodków.

Wysoki stopień zaszczepienia dzieci i młodzieży przeciw tężcowi sprawia, że tężec, w tych grupach wieku, został niemal całkowicie wyeliminowany, a nieliczne zachorowania dotyczą ludzi powyżej czterdziestego roku życia. Jednak nie jest to choroba, którą można wyeliminować ze środowiska i zagrożenie ludzi nie szczepionych będzie występować zawsze w wypadku urazów z przerwaniem ciągłości powłok i zabrudzeniem rany. Dlatego niesłychanie ważne jest utrzymanie obecnego poziomu zaszczepienia przeciw tężcowi dzieci i młodzieży oraz zwrócenie pilniejszej uwagi na szczepienia po zranieniach oraz właściwe zaopatrywanie zranień. Szczególnie dotyczy to ludności w starszym wieku i osób mieszkających na wsi. Ważna jest rola lekarza pierwszego kontaktu, który powinien nie tylko interweniować w przypadkach do niego zgłaszanych, ale również szerzyć świadomość zagrożeń jakie niosą zranienia oraz wiedzę o możliwości zapobiegania zachorowaniom na tężec. Łatwa dostępność szczepień i świadomość tej dostępności jest warunkiem utrzymania lub dalszego zmniejszenia liczby zachorowań na tężec. Wskazane jest szczepienie przypominające osób przewlekle narażonych na

zanieczyszczenie rany w przypadkach owrzodzeń podudzi oraz szczepienie osób szczególnie narażonych na zranienia z racji wykonywanej pracy jak np. zatrudnieni w straży pożarnej.

A Zieliński

TETANUS IN POLAND IN 1999

SUMMARY

In last decade gradual decrease in numbers of reported cases of tetanus was observed. In 1999, 21 cases of tetanus (14 women and 7 men) were reported in Poland. All those cases were among people of age 40 or more. 23.8% of cases died. Case fatality increased with age. In more than 90% vaccination status of cases was unknown. The data show effectiveness of vaccination program in younger age groups, but they also show need for promotion of post exposure prophylaxis, especially among older people both in rural and in urban areas. No case of neonatal tetanus was noted in Poland since 1984.

Adres autora:

Andrzej Zieliński

Zakład Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny

ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa